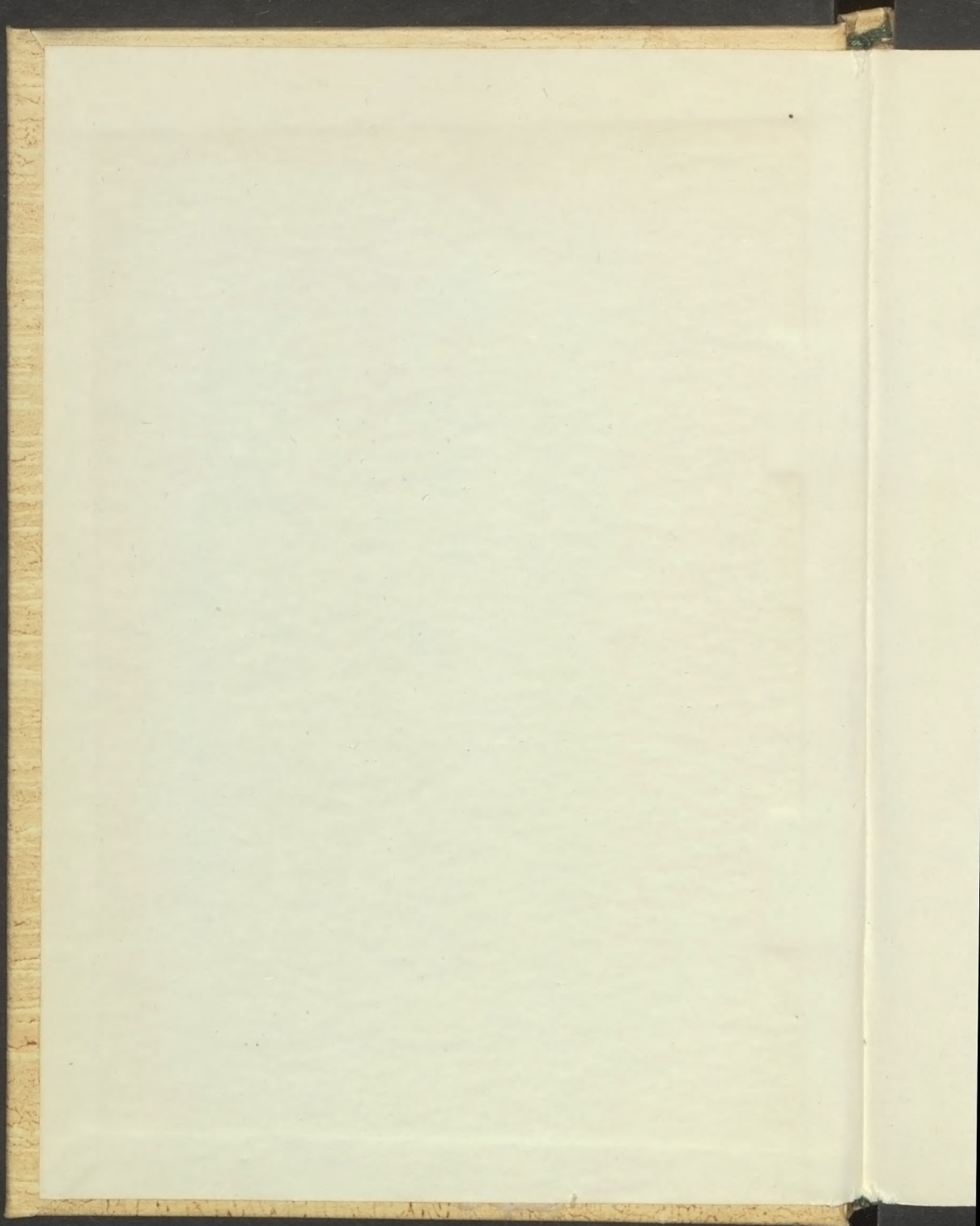

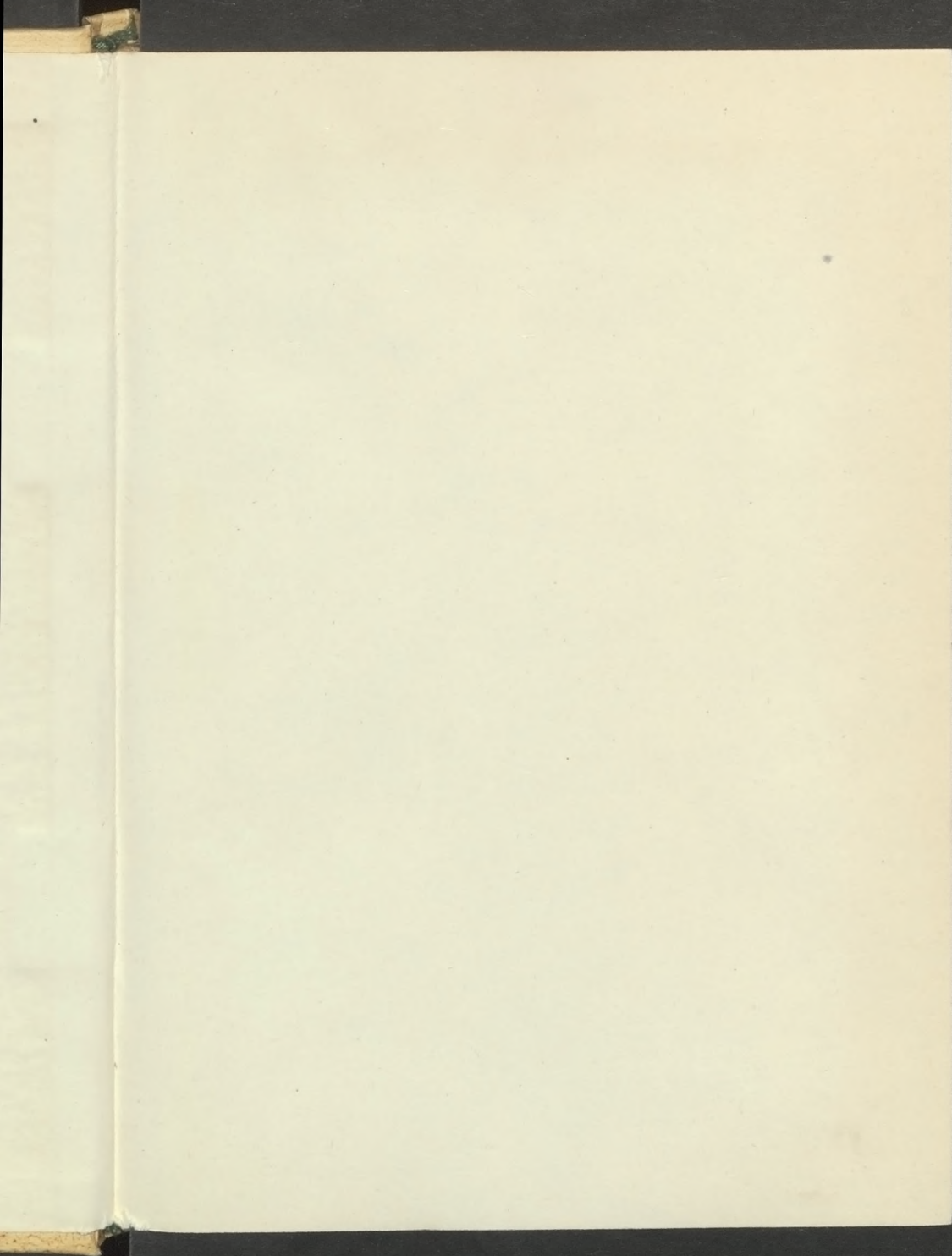
.....

M

OSZK

808.879.

M
808.

M
808.879

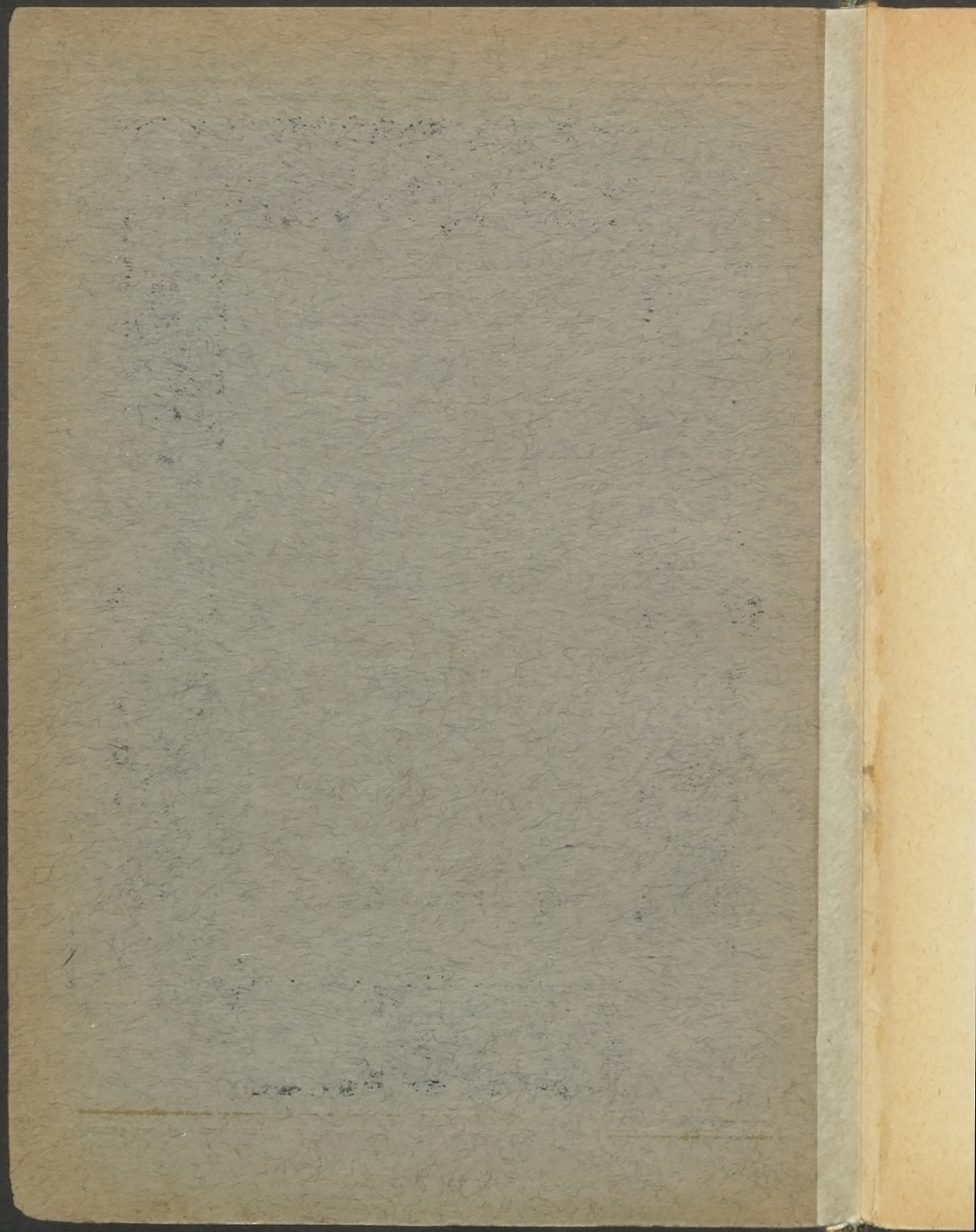
KRÜZSELTI ERZSÉBET

ÖRÖK CSENDDEL
HÖDÖN ÁT

VERSEK

BUDAPEST, 1928.

FÁKLYA KÖNYVTÁR

KRÜZSELYI ERZSÉBET

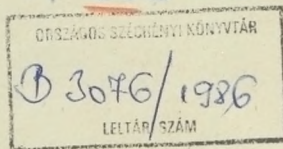
ÖRÖK CSENDDEL
KÖDÖN ÁT

VERSEK

BUDAPEST, 1928.

FAKLYA KÖNYVTÁR

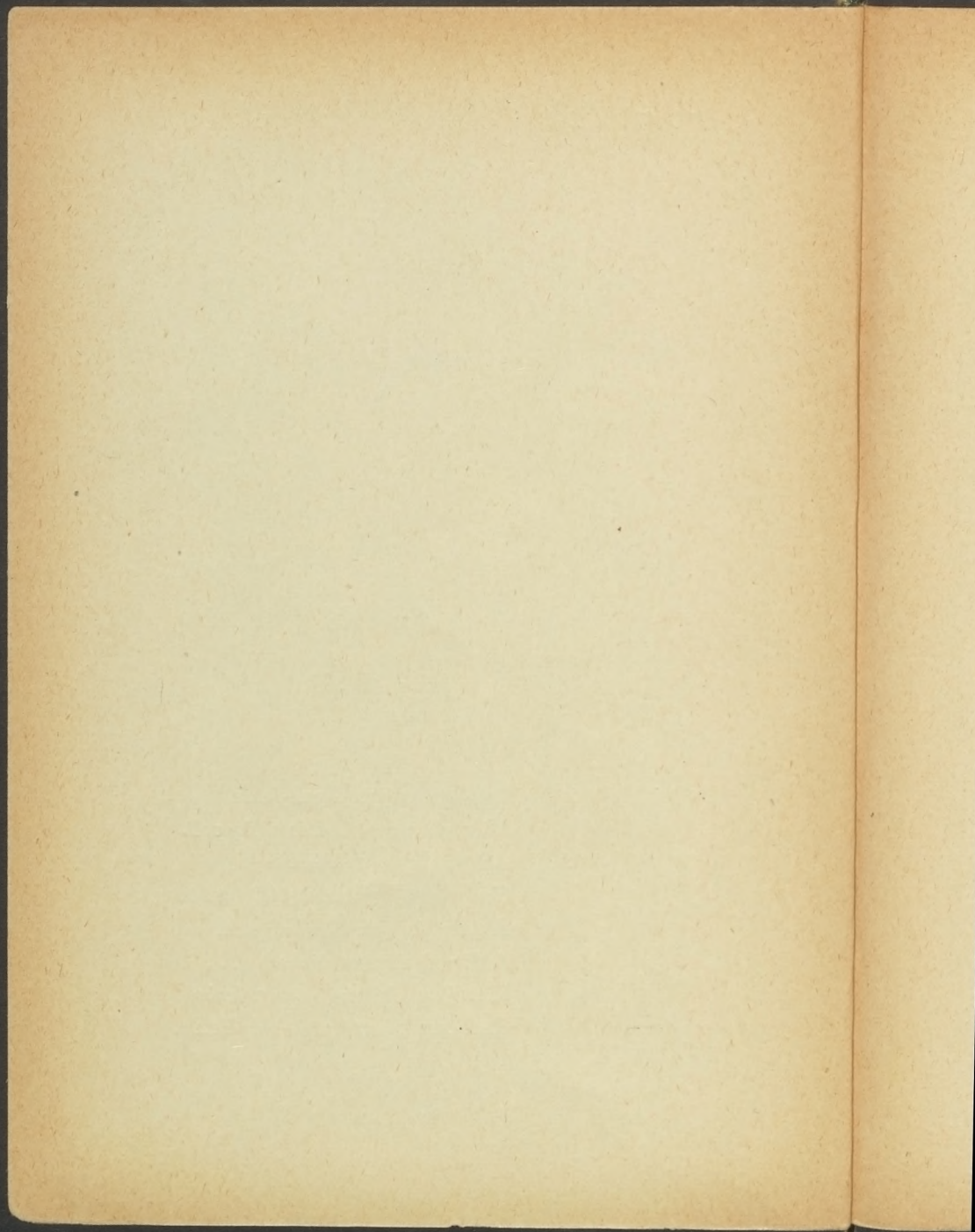
M 808 879

PANNONIA NYOMDA
BUDAPEST
TELEFON: JÓZS, 423-09

F:Á:T:Y:O:L M:O:G:Ü:L

*Lefojtva tartják Csend-falak,
Mi egykor zengő, szép világ volt.
Ablakomra a sorsharag
Ráaggatott egy szürke fátyolt . . .
A falat én nem dönthetem le,
A fátyolt én nem téphetem . . .
Kint fény, dal ring a végtelenbe,
Bent csend, homály: — Ez életem.*

AZ ÉN KIS SZIGETEMRŐL

— FELSŐVISÓN —

Elmentem, ó, de visszajöttem,
Nem is akartam messze menni,
De dúlt a sorsvihar fölöttem
S hajszolt sok helyre, gondba, buba,
Míg egyszer tán ezt is megúnva :
Mint egy parányi rejtett,
Emberútból kiesett oceáni
Szigetecskén — csak itt felejtett.

Áll szigetem nagy hegyek alján,
Havasok távolán belül,
Hol fellegárnyak árnya gyűl
S ős-álmok száz regéje hí, —
S északról, délről két ezüst-kar :
Visó és Vasér habja öleli.

Erdély széléhez simulón,
Kárpáti fenyvesek alatt,
Suhannak a két kis folyón
Végnélküli tutaj-hadak.
Hozzák a tarlott rengetegnek
Minden csöpp elnémult jaját,
Illatos búcsusóhaját —
S alattuk sírón megremeznek
A csillámos hullám-sorok . . .

S a millió kis hab-torok
Körözve elvonagló árja
Csendrab szivembe átkiáltja
Minden dalát, amit hozott . . .

A dal kicseng és messze száll,
Havason, erdőn túllebeg
És bekopogtat egy-egy árva
Szív-ablakon, mely nincs bezárva —
S mely őt, a testvér hirnököcskét
Szelid szemmel simítja meg.

A szigetcske remetéje
Csak küldi a sok szivgalambot,
Kik pihenőre oda szállnak,
Hol csilingelnek szívharangok
S a visszhangos csilingelések
Nyomán tűnik a szürkeség . . .
Homályos csend-rab életének
Így lesz zenéje, fénye még!

— Ó, áldott tárt szív-ablakok, ti!

Ó ADJ ERŐT, URAM!

Feléd sóhajtunk: Isten, adj erőt.
Acélozd roskadt-vázu életünket,
Hogy ne omoljunk szét idő előtt!
Ó Isten, adj erőt,
Acélerőt karunknak és szívünknek!

Úss bennünket mind páncélos lovaggá,
Vértezd fel szívünk fénylő láncszemekkel,
Reménnyel, hittel, szeretettel,
Melyekről visszapattanjon a tör,
Mit ránk a sors s emberbűnök emeltek.
Tompuljon halk ütése a csapása
S ne vérpatak induljon a nyomába,
Melytől legyengül véges életünk
S időelőtt a sir felé zuhan. —
Ó adj erőt, Uram!

Erőddel áttörünk a jég-Mont-Blanc-on,
Mit hideg szivek ártó indulatja
Irigy-önzön elénkbe tornyosultat!
Erőddel átküzködünk minden útat
S nem torpan lábunk semmi gát előtt!
— Tüzoszlopként, ó, hadd vigyük magunkkal
Erőd, Uram! — Ó Isten, adj erőt!

FÉNY

Te világhatalom,
Te, kitől minden születik,
Te zsarnok, te szelid,
Te legszerelmesebb szerelme
Mindennek, ami földi-lény:
F é n y !

Van-e szegényebb, mint kinek
Létéből, szívéből hiányzol?
S nem menekül-e ott a gyász,
Hol sugarad vigyáz,
Éltet, világol?
Mily szomjasan kutat
Az éj vergődő betege
S hogy üdvözli Hajnal-leányod,
Amely, mint lényed tündér-villije,
Lábhegyen lejt be
S csókolja új létre a bús világot.

S hogy reszket, kit elhagyni készülsz,
Szemére örök éjt boritva . . .
Megfoghatlan lényed szorítva-
Szoritja ájuló lelkéhez
S irgalmad esdi
Vak földi-éjje küszöbén,
Te világhatalom
S örök remény:
F é n y !

MI ÍGY ÖLELKEZÜNK . . .

Átszállva téren — tér felett lebegve
Egymással olykor így találkozunk,
Mi, kik közös nagy testvérérzelembe
Beteg dalok közt egyet álmodunk.

Fakó, szegényes testilétünk árnya
A távolok kis rejtett zúgain
Ott sorvadhat, ott senyvedhet: ki bánja,
Mig száll dalunkkal szárnyasan a rím.

Egy szívtől máshoz látogat a lelkünk.
Halk ujjal enyhítünk ezer sebet.
A magunk vérző bánatát felejtjük,
Mig másnak nyújthatunk testvérkezet . . .

Résztétlen szívek földi árnykódébe
Bezártan, létünk csillagként halad,
Melynek közöttük égő bár a fénye,
De mindörökre társtalan marad.

Átszállva téren — tér felett lebegve
Történik olykor egy találkozó,
Hol összeforr nagy testvér-érzelembe
Egymás dalán két testvér-álmodó,

Minő csodásan szép, ha egy a másik
Dalában lelke-énjét érzi benn —
S néhány szent, drága percre minden átsírt
Gyötrelme, vágya, gyásza elpihen !

Mi lantosok, mi örök árva bolygók,
Kik béke-otthont sohse lelhetünk, —
Mi álmodók, mi lelkirózsa-szórók :
Fájó gyönyörrel így ölelkezünk . . .

JÉZUS ŐS KARÁCSONYFÁJA

Nem volt a földnek ennél még nagyobb,
Sem drágább, sem dúsabb karácsonyfája :
A Mennyig nyúlt fel, mint egy óriás,
Jézus szívéig érve koronája.

Az Őt követő Egy-Hit volt e fa —
Szeretet állt csúcsán angyal-heroldnak.
Csillagai : a szent Apostolok,
Az Új-Igék nagy prófétái voltak.

Csillámdíszei : nyirkos börtön mélyén
Sinylő éhség- és kór által tarolt,
S Nérós-kedv-szülte vad cirkusz-arénák
Vértanuinak vére, könnye volt . . .

A gyertyák rajta : máglya-oszlopok,
A lángok rajta : égő mártyr-testek,
Kik évezreken is átívelő
Örökfényű hitvallomást így tettek.

Hol ma a szív, oly szent, oly hű, mely ékül
Ez ősi fára odaillenék ?
— Ó, esett Má-nak széttördelt Hit-fája :
Ha csúcsod már angyal sem őrzi áldva :
Jézus szívéig — vajh — felérsz-e még ? . . .

NAGYSÁG A KICSISÉGBEN

Mely halhatatlan kincsek fészke
Márványba, dalba, szóba, képbe :
Az a gy porlétű testparány.

Mily szűk tér egy Tut-Ankh-Amon-sir
És hány ezres évtávon bir
Átivelni kincshalmazán.

Mily kicsiség egy kagyló váza,
Mégis csöpp öble halk zajába
A tengerzúgás benn zenél.

A Nap-test bármily lánggal ég is :
Mindenség-fűtő képe mégis
Egy harmatcseppbe belefér.

A szem szűk távcsövön világok,
Kihült Ég-testek, csillaglángok
Mérhetlen, zárt titkába néz.

Minden nagyság örök törvénye,
Hogy létele, fensége, fénye
Parányból lesz, parányba vész!

ZÁRT REDŐNYŰ ABLAKOK

Ha látok zárt redőnyű ablakot,
Melynek lehúnyt pillája ürege
Élettelen, vakon, tompán ragyog:
Megállit útamon
S találgatom: mit rejthet rejteke?

Ha volna úgy, mint más: redőnytelen,
Fényt, életet beengedősen nyítva,
Nem torpantna meg így, önkénytelen.
De így olyan, mint egy zárt szem-verem,
Mint egy fáradt, lehúnyt léleklakás
És nem tudhatja kintről senki más:
Mi van mögötte, benn?
Lehet, egy boldog álmodik alatta,
Vagy tán lakója kór-ágyon piheg;
Vagy valahol a távolokat járja;
Vagy pár pihenő percért cseni meg
Vad robotját, a külső fényt kizárva.
Vagy elesett a létharcokba, kint —
S a hidegfényű, józan lét elől
Most menekülve rejti kínjait...
Avagy halott a gazda s gyertyafény
Ravatalon virrasztja hült por-vázát...

A szem lehúnyva és semmit se mond,
Lesiklik minden tompa üvegén,
Mely olyan, mint az ólmos szárnyu Gond,
Sphinx-hallgatással rám terítve fátylát.

A LÉLEKSZÁRNYUAK

RASS KÁROLYNAK

Születnek olykor messzeindult szárnyak
S lesznek magányos kőszáli sasok,
Kik Istenkéztől izmosodva szállnak,
Hívják őket az Égi Havasok.

S lendülnek ők a szép titkok felé,
Szárnyuk sulyán testük emésztve sorvad.
Nem kérdi egy se: bírja szive-é,
Míg szárnya nőhet s ő fennebb hatolhat.

Lehet a földi-váz mindjobban romló
S a szívverés is maradós, beteg,
Ó, csak nőjön a szárny, a lélekchordó
S kutassa át a Végteleneket:

És fogja el szent alkotás-gyönyör,
Ha fel-fel ér a szférák magasába,
Hol gyöngé teste egyszer összetör
S lehull ölü, nagy szárnya is utána . . .
De fény marad nyomán s utat mutat.
Ó, szenvedő nagy Lélekszárnyuak!

MÓZESI SORS

Mikor elvénhedt, megfáradt: az Úr,
Ki hű fiának egykor megjelent
A Hórebhegyi tűzbokor felett,
— S később a Sinain a Tizparanccsal —
Most a Nebóra hívta. S Mózes eltűnt.
Meghalni őt nem látta senkisé.
Éneksírámok, gyászimák felette
Nem zúgtak, amikor legfőbb Ura
Porsátorát a völgyben eltemette.

Hű volt, igaz volt. Csak népének élő,
Az Ősvezér, az Istennel beszélő,
Kinek az Úr saját Lelkéből egy
Lángszikrát hitvány kis lelkébe fűtt
És ettől lett az út
Világló, melyen népét vinni kellett,
Míg az Igéret szent földje előtt
Eltűnt, mint akinek tiszte betellett.

Támad még olykor századok futásán
Ily Ősvezér, — egy-egy Mózes-utód,
Ki Kánaánig az utat mutatva
Szórja népének a jóslángú szót.
— Aztán, — mint akinek tiszte betellett —
Nyomtalanul, mint a menny földi-titka,
A célját rejtő szent kapu előtt
Csak eltűnik egy Istenásta sirba.

TÉLI PACSIRTA

Pacsirta szól a januári ködben,
Míg havas-terhű fellegekbe röpöppen.

És felfigyelnek a dermedt mezők,
Míg hallgatják a tavasz-izenőt.

A vizek jégpáncélja beleroppan,
Oly erő zúg a kis madártorokban.

Nem érzi, hogy még áll és vár a tél
S egy fagyrohamra tán aláálél . . .

Míg kürtöl fenn a levegő heroldja:
A szivek jégfagyát is oldja . . . oldja . . .

S a télbe sülyedt földi átkokon
A béke szent fuvalma átoson . . .

S haldokló álma újra rügybe szökken.
— Pacsirta szól a januári ködben.

ŐSI KIS TENGERREPÜLŐK

A tengeren, az Ūrön át
Kolumbus óta mennyi szállt!

Kis, láthatatlan éroplánok,
— Oly gyorsak, mint ember soha! —
Jönnek és mennek, nem pihennek,
Felhők kódén, vihar tüzén,
Égiglövő hullámdühön,
Vulkán fölött, jéghegy között,
Egymásnak soha nem rohanva,
Tört, béna ronccsá sohse válva,
Ködtől és széltől nem vakon:
Suhan a Vágyak-éroplánja
Könyfényű, csókos szárnyakon!

A mérhetetlen vizvilág
Határain túl hány szív érez,
Kiknek áthallik halk zaja
Egy árvasorsu szivtestvérhez!
Ők küldik fáradhatlanul
Egymáshoz szárnyas sóhaj-gépük,
S tudatfölötti titkos énjük
Tobzódik ritka, égi szép
— Bár pillanatnyi — örömkincsben,
Ha lelkük ajtaján belibben
Célhozérten egy kicsi gép...

TAVALYI LEVÉL-VÁZ

Kopáran állong kint egy díszbokor,
Mely tavaszonta rózsaszín-csokor.

Most csak áttetsző, rőttdordájú váz.
Rajta borong a mély télájulás.

S ott leng, libeg még egyik ághegyén
Egy októberi levélváz — szegény.

Makacs lomb-múmia, bohó-botor,
Mely ága szárán gyászmarsot dobol.

Oh, én tudom: mi tartja fenn szegényt,
— Mint bennünk is a végső szent reményt:

Hogy hullásán majd száz új rügy kacagjon
S temesse el egy új tavasz arany-jón!

AZ, KIT SZERESSEN

Be jó annak, akinek van még
Hitvese, avagy édes anyja,
Ki simogatva felderitse,
Ha elfáradt a hite, szive
S fáradt fejét vállára hajtsa . . .

Be jó annak, akit még várnak,
Kit hazavárnak egy kis zúgban,
Egy békeotthon szent ölében —
S hogy szerencsésen hazaérjen :
Imával kísérik az útban.

De ha se kedvese, se anyja :
Pihenő vállat hol keressen ?
Ó, hova járjon, hol találjon
Egy zúgot, hol szive ne fájjon ?
Az, kit szeressen, kit szeressen . . .

KORÁN NYILÓ S HULLÓ SZIRMOK

Földig csipkés ruhába öltözött
Némely bokor a kopár áprilisban
S minden kicsiny szírom-harangja frissen
Csilingeli az ujjulás dalát
A késlekedő rügybomlás között.

Igy hajt ki olykor, lélekviruláskor,
Sziromköntösbe vágyunk bokra bent
S halkan ujjongó hívó dalba peng,
Költögetve a rügyben alvó lombot,
A május-álmodást a téligyászból.

De mielőtt kibomlana a lomb,
De mielőtt a nyári vágy beérne :
Fonnyadni kezd bokor s szív csipke-éke
S nem éri el élve a juliust :
Halottan hull szét minden kis szírom.

Korán nyiló s hulló virágbokor
A földi-kertben minden tiszta vágyunk :
Ráleng fagyasztó szárnnyal léti-gyászunk
S a vihart rejtő izzó nyári-szél
Ezer korán hervadt szirmot sodor . . .

KÉTFÉLE SZEMÜEK . . .

C. JÁNOSSY BÉLÁNAK

Van sok behúnyt örök vak lelki-szem,
Amely előtt a Szép zártan pihen.

Csak földi szemmel lát s azt kincs ígézte.
Virágszótt erdön átfut, szét se nézve.

S ha fáradt homlokát hús lomb simítja :
Mint útját álló gátat eltaszítja.

Nem lát hószenfelhős azúr-eget
Szegény szeme, csak földi fényt szeret.

De akiben a lelki-szem kinyitva :
Az a Szépség borát szomjazva issza.

Az testi szemmel tapogat vakon,
Tántorgón küzdve léti gátaikon.

Tülekvő lét zaját felé ha zúgja,
Magát csak mind új álmokba hazudja.

Minden bomló rügy új öröm neki,
A rútban is a szépet keresi.

Lélekszemének száz képét így őrzi
S nem ébred fel az álmod kitörölni . . .

Habár örök harc és bukás a része:
Ő mindhalálíg álmok szent vitéze.

Ki mindent ad, — de semmit se kap,
Keresztért vérző templomos lovag.

Szent látások boldog-boldogtalanja,
Ki meghal bár, — de álmaít nem adja!

SZEGÉNY HAJNAL-VÁRÓK

Midőn a horizont éj-sátora
Opálozón rózsás aranyba gyúl
S szép szeretőnk: az Álom, puha nessel
Szívünkre csókolt csókkal elvonul:
Ez az a Janus-arcu csöpp időtest,
Mely félig szender, — félig ébredés,
Félig az éj, — és félig már a nap,
Félig friss lélek, — félig lomha test.
Ez az a Janus-arcu pillanat,
Mely színeit szívünk falára írja
S ott örök vágyak hívó képe lesz.

De hányan vannak, mindhiába várók,
Hajnalt esengő fáradt élet-búsak,
Kiknek nem virrad ég-ívük soha,
Csak félélőn, félborultan kúsznak.

A sorsuk horizontja örök-szürke,
Nincs rózsafénye, csak holdas-ezüstje,
Borongós, fátylas, könnyes, tétova . . .
De bús szemükben el nem alvó fénnel,
Örökszülető szent phönix-reménnyel
Bujkál a hajnalvágy arany-pora.

HERODIÁS ÉL

Mint hajdan : kincset, trónt és bűnt keresve
Élt és ölt : épp úgy él és öl ma ő.
Heródesek szívén a vasveretre
Úgy forr rá, mint egy vad Meduza-fő.

Behódolón dicsvágynak és parancsnak
Táncol ma is a bódult Salomé.
Új és új bús János-fejek zuhannak
A bálványékü, arany-trón elé.

*
* *

Heródest ámitó Heródiásnak
Zúgja a szent a bűnitélő vádat,
Mely századok nagy útján átdörög . . .

S a nő csak int — s a lány, Salome táncol
S elbódulón a vad vérbérű tánctól:
Nem érzik, hogy e bűn s e vád — örök! . . .

HOLT ERDŐ LAKÓJA

REMÉNYIK SÁNDORNAK

A halott erdő lelke szólított:
„Jer, látogass meg, régi hívem!”
S én vittem hozzá néma szívem
És ő kézen fogott:
„Nézd, hány szemem sír,
Tátongó, csonka törzs-sebek,
Mik sirhalmokként intenek.
Túlombzeném már nem susog,
Viharmadár sem orgonál,
Csak átrohan . . . Gátul nem áll
Ledöntött fáim karcsu váza.
Egy holt zene, egy béna zaj,
Egy végtelen nagy néma jaj
A halott erdő gyász-sírása!”

— — — — —
És vezetett . . . és vezetett . . .
Megálltunk minden törzs felett
És minden egyes csonka sebre
Könnygyöngye hullott rá peregve.
A könnyből új fa sarjadott.
S a könnyből sarjadt új fa nőtt,
Míg szellem-erdő lett belőle,
Amelynek szellő-zengte zöldje

Csak azé, kit rímek zsongása visz,
Ki földi régiókon át kutat
Fények után — s álmokba hisz...
S halálig járja vérező, beteg
Szívének ezt a tarlott, mély utat.

Csak az övé a halott rengeteg.

EURYDIKÉK

Ti elhunyt drágák: vágyak, szivek, arcok,
Sír értetek a lelkek Orpheusza,
Az Éj vizét — ó — mennyiszer megússza,
Míg szájalomra kél a mélyi zsarnok.

És megmutatja néktek újra őt,
Ki, — míg ott ringtok Charon éj-ladikján: —
Int rátok, — minden bíró-vágyat tiltván —
És eltűnik a Hajnal-part előtt.

Hiába zeng a lelkek Orpheusza:
Már elosont a szép álomalak,
Vissza, az éji, mélyi Tartaruszba . . .

S ha rátok int a ködös léti reggel:
Görnyedni újabb földi gyász alatt,
Árván borultok partra szívetekkel.

VULKÁN FEJÉN

A hallgató csend őrzi idekint
És hó derengi homlokát szüzen.
A kráter széle nem olyan-e, mint
Alvó angyalszárny, mely békét üzen?

Pedig alatt pokol-tó, lávaláng ég,
Sistergőn, hörgőn küzd az őserő.
S feszítve tépi óriás falát
A föld fejében izzó agyvelő.

De az alvó szörny minket nem riaszt:
A hó felett is fészket építünk!
Míg bennünk egy parányi fény virraszt:
A kráter-mélybe bátran néz hitünk...

Hol örök alkú vágdat tűz-lován
S zúg át, meg át a láncolt földerőn.
Így égjen-e el a pokol taván,
Vagy törjön égig, mindent szétverőn?

KINCSES KÖNNYEK

Ha tőlem függne :
Nem engedném, hogy sirjatok !
A könny a lélek élet-titka,
Legyen azért az néma, ritka
Rejtett bánat-ékkövetek.
Füzére titkolt fájdalomnak.
Kik jajosan, sokat zokognak,
Elpazarolják mind e könnyeket, —
Beissza durva földi por,
Mit szennyes láb tipor.

De aki halkan
Könnyt lelkébe visszafojtja, —
Mint rejtve-rejtett kincses-tóba, —
Csak valami törthúru-dalban
(Mely szivéből jött, vagy tanulta,)
Tör fel egy-egy kis kincses-könnycsepp,
Amely után szive is könnyebb, —
S mely eltűnik, amíg lehullna, —
Nem érve földet sohasem :
Annak a könnye, mint a harmat,
Tiszta marad és hófehér
S napsugár-szárnyon csendesen
Ujra az égbe tér —
S lesz egykor ott majd glóriád néked !

El ne prédáld a kincses-könnyekeket !

NE HALLGASS EL . . .

Ne hallgass el, ha már az ősz behordta
Hullt lombbal útat és üres a porta.

S te maradósan tétovázol még benn,
Ó, hadd a szived, hogy a télbe térjen!

Van szép — ó, hidd — a fehér éjszakákban,
A csillámdíszes ezüst fényvarázsban.

Ó, van meleg a hó alatti mélyben. —
Ne hagyd a dal tüzét hát, hogy kiégjen!

Maradhat minden veszve ott, a portán:
Megbékülünk az élet pusztá voltán.

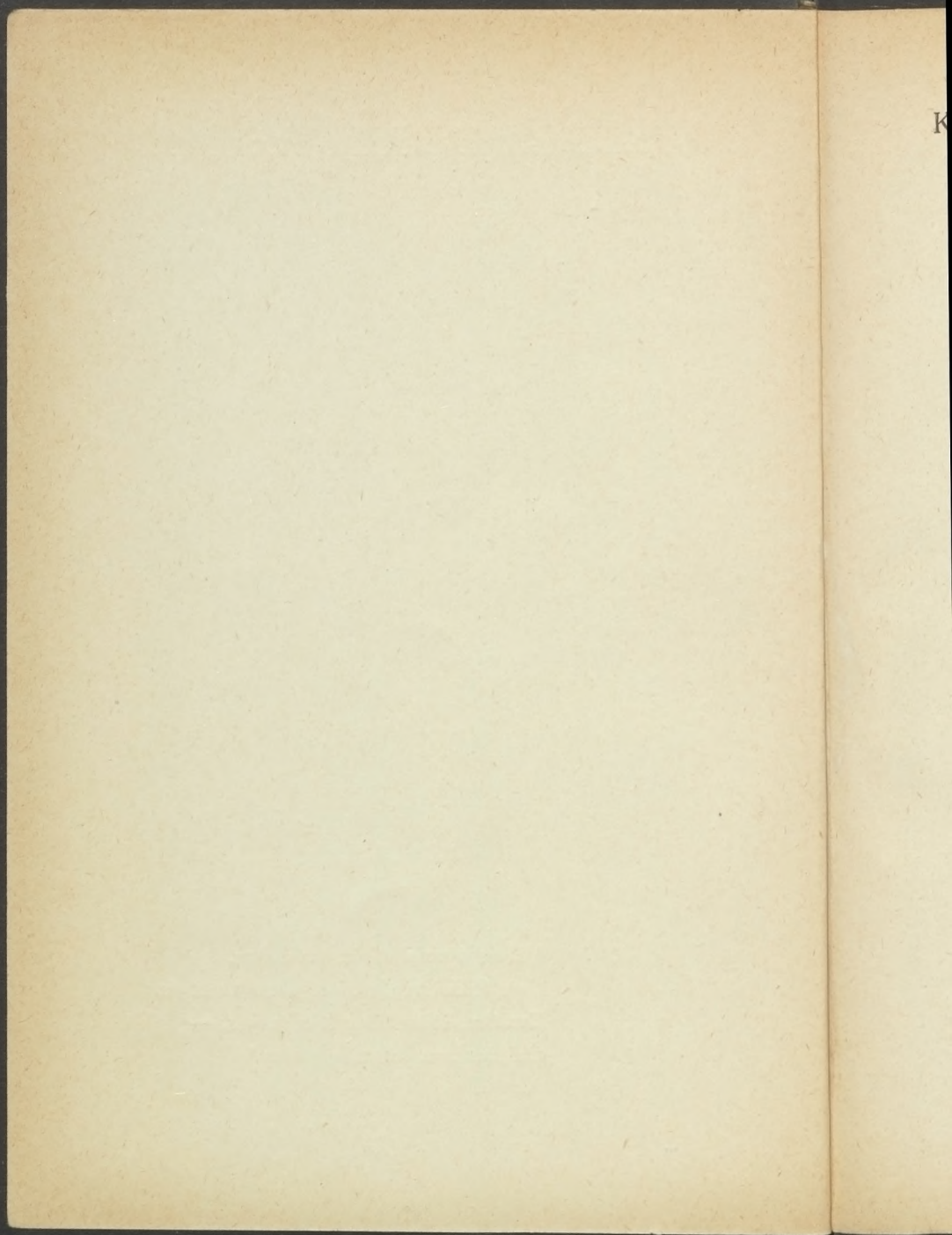
Ha még miénk a nóta és leringat, —
A hó alól is zeng és színre-színt ad.

Velünk marad a téli tiszta mámor,
Bánat-hárfánkra glóriája ráforr —

És úgy világít búcsuzón és enyhén,
Mint felpirosuló visszfény naplementén.

A LELKEM MESSZE HALL...

*Nekem a vers, a rím az életem,
Nem földi hang, csak orgonás derengés,
Zenétlen, béna létemen a zengés, —
Örökvarázs, tiszta, végtelen!*

KEGYETLEN VIGASZ

Én elnézem lélekszememmel,
Hogy öltözik fű, falevél,
Én hallgatom lélekfülemmel,
A lepke szárnya hogy zenél.

Lélekszememmel széttékintek,
Lesve a titkos végtelent,
Lélekfülembe szedve mindent,
Mi hallhatatlan neszbe zeng.

Lélekszemem irisze fényes,
Testi szemem bár ködbe jár;
Lélekfülem szét száz zenét les,
Testi fülem bár csendbe zár.

A léleklét csodavilága
Pár percre olykor így enyém. —
Mit ér, ha glóriás nyomába
Ölőbb a csend, ködlőbb a fény...

SZÁMKIVETETTEK

Féreg, mely élőfát emészte öröi,
Göröngy az élve sirbazárt felett,
Láb, mely csirázó életet tipor,
Különc, futásra vágyó vad nyakán,
Kalit, amely a rabmadárt szorítja,
Rabló, ki orvul, büntetlen kifosztott,
Börtönőröd, ki ajtód sose nyitja,
Ördög, amely a földi poklot őrzi,
Néró, aki kegyelmet sosem ad,
Mostoha, ki örök veréssel üldöz: —

Ez: siketnek a csend, vaknak az éj.

Otthon, amelyből ki lettél taszítva,
Tűzhely, mely téged sohasem melenget,
Testvér, ki él, de rád nézve halott,
Cél, mely közel — mégis elérhetetlen,
Nektár, melyből te sohasem ihatsz,
Gyönyör, mely int, de sosem lesz tied,
Csók üdve, mely az ajkadat nem éri,
Szerelmesed, akit sosem ölelhetsz,
Kérdés, melyre csak a halál felel, —

Ez: siketnek a hang, vaknak a fény.

ARANY SZELLEMÉVEL

— MARGITSZIGETI MELLSZOBRA MELLETT —

Itt, hol a költő-szive
Egykor annyit pihent,
Lágy karral átölel
A május esti csend.
Padja kínálva hí,
Szobra hallgatva áll.
Ködös nagy árnnyal int
Buda felől a Vár.

Hányszor hajolt reá
Itt a nagy ősi Mult!
Lélekszemébe itt
Ó, mennyi kép simult:
Hány hadverő király,
Hány délceg dalia, —
Köztük a legdelibb:
Örökszép Toldija . . .

S a Zárda-romról is
Intett felé — de hány! —
Köztük, mint égi kép
A szent királyleány.
Lantos szívének itt
Ó, hány nagy álma volt,
Amit Kárpát öve
S a rónaság dalolt!

— Vajjon megévez-e —
Én költő Mesterem,
Mily árván néz ma rád
Búsult lélekszemem?

Ki most, mint gyászfüzért
Tüzöm szobrodra itt
Távol erdős-hazám
Borongó árnyait? . . .

Állok szobra előtt
Vele beszélve — és
Ugy érzem: lelke is
A bús Jelenbe néz.
Ott ég érchomlokán
Az alkony pírja már.
Míg mélyebb árnyba hull
Buda felett a Vár.

Lassan kérdés sebez,
Míg nézem döbbenőn:
Mi az, mi ott ragyog
Szoborszemébe, fönn? . . .
— Én nem tudom: mi volt?
Egy estharmat-parány,
Avagy egy megkövült
Örök könnycsepp talán? . . .

EGY SPIRITISZTÁNAK

Hivsz engem, hogy öleljem én is azt
A misztikus, létentúli világot
S a szellemárnyak testvérül fogadnak.
Én nem megyek!
Lelkek kórusa ne zúgjon felém,
Elűzné az én bús benső zenémet,
Mely még egyetlen gyönyörül enyém.
Sötétség-kutató én nem leszek.
A szürke alkony járjon csak velem.
Mert félek . . . félek . . . félek a sötétől,
Mely rég fenyegető ellenfelem.
Az árnyakat úgyis magamban hordom, —
A Fény az én távol szerelmesem,
Mert őt is csak árnyból vigyázhatom:
Hogy ragyog másokra szerelmesen . . .
Engem egy csöpp mosolya kielégít,
Hiszen a létben csak Lázár vagyok,
Pár sorshullatta morzsa is elég itt . . .
— A túlpart titkát, mely előbb-utóbb
Enyém lesz úgyis, — én nem keresem.
Nem, nem teszem soha lélekkezekbe
Bénult életkezem.
Félek, hogy úgy elejteném a két
Életmankóm: a Hitet és a Dalt —
És akkor elhanyaglom, mint akit
Többé semmi se tart . . .

PÁFRÁNY

APRILY LAJOSNAK

Karcsú, csipkés, sápadt arany-
Csokrában mennyi mély varázs van,
Mint megadó, panasztalan,
Lebékült bánat-vallomásban.

Ha lelke van: velem rokon;
Árnyba rejtőzve élek én is.
Mely nem ölelt bimbó-koron:
A napfény már csak bánt, ha ér is...

Csendverte árnylakó vagyok,
Mélyén a bús élet-csalitnak,
Szinek után sem lázadok,
Tudva, hogy nékem nem virithat.

De olykor egy-egy halk derű
Bontja csokrárt szívem moh-ágyán,
Mint egy szelid, sápadt-fejű
Smaragdszin-selymű árva páfrány.

ZSONG A RÁDIÓ

OROSZ MIHÁLYÉKNAK

Fejem fölött, körül, fent és alant
Zsongó hangmillió,
Még sohse font át ennyiféle hang;
Csendbörtönöm: itt zsong a rádió!

Most sir a dal, vagy tán zokog a húr,
Avagy dörögnek szép szavas ígék, —
Avagy most hívnak zengőn odatúl
Beethovenék . . .

Cikázva fut felém a hangőzön,
De megtörik az óriás falon,
A Csend-falon, mely égig ér köröttem.
Aranydongó-hada hiába röppen
Lélekgyönyört ígérve százra-száz:
Némává zúzva dőbben vissza mindje,
S Csend-öröm, létem vasszívü irigye
Kajános gúnnal felém hahótáz . . .

Még sohse volt ily sóvárgó a vágyam,
Hogy birva mindezt volna élni jó . . .
És lejebb csügged rég lezúzottszárnyam,
Míg zsong a rádió . . .

NEKEM MINDEN ÜZEN . . .

GYÖRGY LAJOSNAK

Nekem minden üzenget, ami csend
S ha zeng is tán: nem testi holt fülem,
Csak rabvilágu lelkem a hallója.

Az Erdő így üzen,
(És visszazengi szívem bús echó-ja):
„Döntik a Fáimat! . . .”

Üzen a szárnyas Dalnok:
„Fészkemen
— Szétzúzva azt — kidöntött fák alusznak...”

Üzen a Szarvas:
„Zöld lomb-háremem
Szétdúlva mind . . . Hazátlan merre fussak?”

Üzen a szellő:
„Kinek susogjak lankadt, béna szárnnyal
Holt fákon át — és új mesét ki ad?”

Üzen a vad-patak:
„Ki hinti árnnyal
Sziklával küzdő testem — és ki hallja
A zúgó-zengő habmelódiát? . . .”

Üzen a kis folyó:
„Sziklával béklyóz ember zsarnok kénye,
Tutajba tört fák terhét rakva rám!”

S üzen mind ennek még az induló
Halott fatörzsek elhaló refrénje:
„Isten veled, Hazám! . . .”

CSAK KEZEK VAGYUNK

SZABÓ MÁRIÁNAK,

idézve leveléből:

«Én csak a kéz vagyok . . .»

A „Kéz” vagyunk csupán,
Mely szent percben a Gondolatra lelt,
Amit — kitudja, mely ő-szív — talán
Évszázadok előtt fogant — s csirába
Sok nemzedék maig nekünk nevelt.

A „Kéz” vagyunk csupán,
De mennyi lelkikéz fogózott egybe,
Egyből a másba, kihűltből melegbe,
Míg a mienkbe hullt szellempuhán!
S mi a multból kinyuló szent erővel,
— Szerény, vagy pompás köntöst adva rájuk —
Álomszerűn s tán akarattalan
Fehérföldű papirmezőkre szántjuk.

A „Kéz” vagyunk csupán,
S ha szépet alkotunk: Isten után
Hálánk aranykődü tömjéne mellett
Emlékezzünk rég árnnya szellemült,
Sirokban álmodó ő-svéreinkre,
Kiktől lelkünkben lombossá derült
A gondolatcsirák ősmultu kincse, —
Ránk olykor tán babért havazva — és
Hogy mások éjjébe fényszálat hintsen.

Én testvérem, te Égáldotta Kéz:
Sebb ő-örökség ennél — úgy-e nincsen!

A LELKEM GYERTYASZÁL . . .

Lelkem örök mindszeni gyertyaszál
És ott lobog egy árva siron, messze,
Mindég, mikor az est az éjbe veszne
És létem álmok csolnakára száll.

Sirja kis szigeténél kikötök
És könnyesfényű lángomat letéve,
Lehajtom szivem alvó, bús fejére,
Örizve álmát, mely oly mély s örök...

És hajnalonta gyertyalángom oltom,
S kis csolnakom az éj-partról eloldom,
Mely vélem újra léti-révbe száll . . .

— Így jár a lelkem éjjelente lángnak
Sirja fölé az én szegény anyámnak,
Mint egy örök mindszeni-gyertyaszál.

VÉN LEVELES FIÓK

PELLÁDY NŐVÉREKNEK

A vén fiók most nyitva tátong,
Hűs ódon illat leng felém.
Fakult lapok, időerősek
Vetélkednek: melyikük ősebb?
Sorba csomózva rejtekén.

Három-négy messzi emberöltőt
Őriznek bent a dátumok.
Fakult, lúdtollu, agg írások,
Alácifrázott névvonások,
Cimerpecsétetes árkusok.

Mily emlékhívó multi-illat,
Mít e sok írás hint felém!
Mintha mentés, hős ösapánknak,
Ingvállas, lenge ösanyánknak
Porló kezét érinteném...

E vén fiók levélvilága
Míg nézem: úgy vonz, hívogat:
„Jöjj bús jelen lecsüggedt lánya,
Hadd hintsünk most az éjszakádba
Vigaszul hősi álmokat!”

ÖRÖK KÉRDÉSEK

Örök kérdéssel kérdezem :
Vajjon milyen lehet
A hang, a zengő érzelem,
Ha száll csendem felett ?

Kérdem, ha rózsák szirmain
A méhraj döngicsél,
Kérdem, ha dalba sír a rim,
Mit halk zene kísér . . .
Kérdem, ha szellő zizzen át
Az alvó rügy felett,
Ha szót ajkára szive ad
Annak, aki szeret ;
Kérdem, ha zsongó vizzajon
Egy hab a másba hull,
Kérdem, ha peng a cimbalom,
Vagy muzsikál a húr;
Kérdem, ha lomb közt hangicsál
A füttyös kis rigó,
Kérdem, ha peng a halk gitár,
A multakat hívó :

Mért holt nekem a szó, a szép,
A hang varázs-sora ?
A föld s a lét ezer neszt
Mért nem hallom soha ?
A lelkem, én nagy Istenem, —
Ő, mit vétkezhetett,
Hogy egyre azt kell kérdenem :
„Vajjon milyen lehet ? . . .“

ÉN NEM TUDOK ÖLELNI

Szeretteim, ha ajkatok megérint :
Ne bántson, hogyha jégfehér uton
Bolyongó lelkem dermeteg marad
S a csókot viszonzni nem tudom.
Ha ölelte s viszonzatlan lehull
A karotok : bennem a szív megsajdul,
Valami titkos önvád szava jajdul,
Hogy viszonzni mért is nem tudom ? . . .

Engem nem csókolt senki, — bárha csókolt, —
Én nem csókoltam soha senkit úgy,
Én nem öleltem, nem szerettem úgy . . .
Csak álom volt, egy fénytelen, fogyó hold
Az én egész éjszarki életem.

Vagyok jégpusztán szürke, béna tél-rab,
Csendben bolyongó félénk és hideg.
Magányos vad, kinek fehér színét csak
Sorsmarta szive vére festi meg.

Szeretteim, nem várjátok a csókom
Én elfordulok némán . . . Csak szívem,
Az tud szeretni még s ölelni forrón, —
De azt még eddig nem ölelte vissza,
Még nem csókolta vissza senkisé . . .

Én nem tudok ölelni, csak szívem.

BESZÉL AZ ÖRÖKCESEND IS

A csend, a végtelen csend is beszél,
De csak az érti, aki benne él.

Nem füllel, csak a szívvel hallható,
Zeméje lassu . . . lassu . . . hallgató.

Mint lágy selyemszál: könnyű, tétova,
Sóhajok szárnyán lengedez tova.

Egy szívből-másba így húzódik át,
Belopva azt a halk csend-muzsikát.

Gyászdalra lejt csak a csend embere,
Nem az övé a vidám tánc-zene.

Csak — mit a mélyben könnyfüggöny takar: —
Egy hallgató . . . Egy lassu körmagyar . . .

Körülte ringnak más pazar zenék,
Száz földi zajjal zúgva-zengve szét.

Hozzá ezekből semmi sem hatol, —
A csendrab csak a csend húrján dalol.

Örök sovárgón szenved és eped,
Elérhetetlen földi dalt szeret.

Csak érzi néha, mintha hallaná . . .

A Styx vizén át így süllyed alá.

VERSCÍM-JEGYZÉK

FÁTYOL MÖGÜL :	
Az én kis szigetelemtől	5
Ó, adj erőt Uram	7
Mi így ölelkezünk	9
Fény	8
Jézus és karácsonyfája	11
Nagyság a kicsiségben	12
Zárt redőnyű ablakok	13
A lélekszárnyak	14
Mózesi sors	15
Téli pacsirta	16
Ősi kis tengorrepülők	17
Tavalyi levélváz	18
Az kit szeressen	19
Kétféle szeműek	21
Korán nyíló szirmok	20
Szegény hajnal-várók	23
Heródiás éi	24
Holt erdő lakója	25
Eurýdikék	27
Vulkán fején	28
Kincses könnyek	29
Ne hallgass el	30
A LELKEM MESSZE HALL :	
Kegyetlen vigasz	33
Számkivetettek	34
Arany szellemével	35
Egy spiritisztának	37
Páfrány	38
Zsong a rádió	39
Nekem minden üzen	40
Csak kezek vagyunk	41
A lelkem gyertyaszál	42
Vén leveles fiók	43
Örök kérdések	44
Én nem tudok ölelni	45
Beszél az öröksend is	46

K. 62/461
U

V. 62/534

J

